

Socialt konsekvensanalysverktyg (SKA) i Uppsala kommun

5.2 Stadsbyggnad

Utvecklingsförutsättningar

Uppsala är en av Sveriges mest attraktiva städer, vilket för med sig en mycket stark befolkningsökning, en expansiv arbetsmarknad och stark tillväxt. Målet är minst 3 000 byggda bostäder per år för att möta prognosen om 280 000- 340 000 invånare år 2050. Utvecklingen innebär utmaningar i form av att utveckla hållbara miljöer, både ur ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv. Uppsala ska vara tryggt att leva och vistas i för alla. Barn- och jämställdhetsperspektivet ska genomsyra allt arbete.

Översiktsplanen anger den långsiktiga, strategiska inriktningen och fungerar som styrning för den fysiska utvecklingen. Staden ska växa inåt samt i stråk, orter och vid knutpunkter, vilket ger goda förutsättningar för en attraktiv och effektiv kollektivtrafik, hushållning av mark samt utnyttjande av redan gjorda infrastrukturinvesteringar. Vid större infrastruktursatsningar, som bland annat kräver uppgrävning av gator, ska även annan infrastruktur samordnas, till exempel bredbandsatsningar. God kollektivtrafik kan också öppna för nya, attraktiva lägen för bostadsbyggande, där regeringens stadsmiljöavtal kan medfinansiera kommunala satsningar. Uppsalas stadsbild ska präglas av en god och variationsrik arkitektur och attraktiva natur- och kulturmiljöer. Ett ökat bostadsbyggande och att göra Uppsala till Sveriges bästa cykelstad är viktiga mål. Det gäller både ur ett tillgänglighets- som trygghetsperspektiv. En ny översiktplan förväntas vara färdig under 2016.

Flera av Uppsalas befintliga bostadsområden står inför omvandling, renovering och förtätning. Detta måste göras på ett varsamt och respektfullt sätt i förhållande till boende och miljöer. Både de fysiska, ekologiska och sociala aspekterna måste beaktas. Att utveckla verktygen för de sociala konsekvenserna blir därför extra viktigt, liksom att verka för klimatsmarta och energieffektiva lösningar. Kommunen deltar också i arbetet med att skapa ett svenskt certifieringssystem och kompetensprogram för hållbar stadsutveckling.

Stadsbyggnaden står inför utmaningen att prestera mer och bättre med mindre resurser vilket kommer att ställa höga krav på ett systematiskt förbättringsarbete och ger utrymme för innovativt tänkande. Med en så stark utbyggnadstakt blir det också viktigt att prioritera såväl ekonomi och ambitionsnivå följs åt. Samarbetet inom kommunen är också viktigt, till exempel i form av en gemensam arkitekturpolicy och i arbetet med mer omfattade planprogram.

Kommunen arbetar med en aktiv miljöpolitik för att nå målet till bland annat ökade upplåtelseformer. En flexibel bostadsmarknad förhåller sig till de förhållanden som föreligger och erbjuder möjligheter till en varierad bostadsproduktion. Marknehavet ska säkerställa biologisk mångfald.

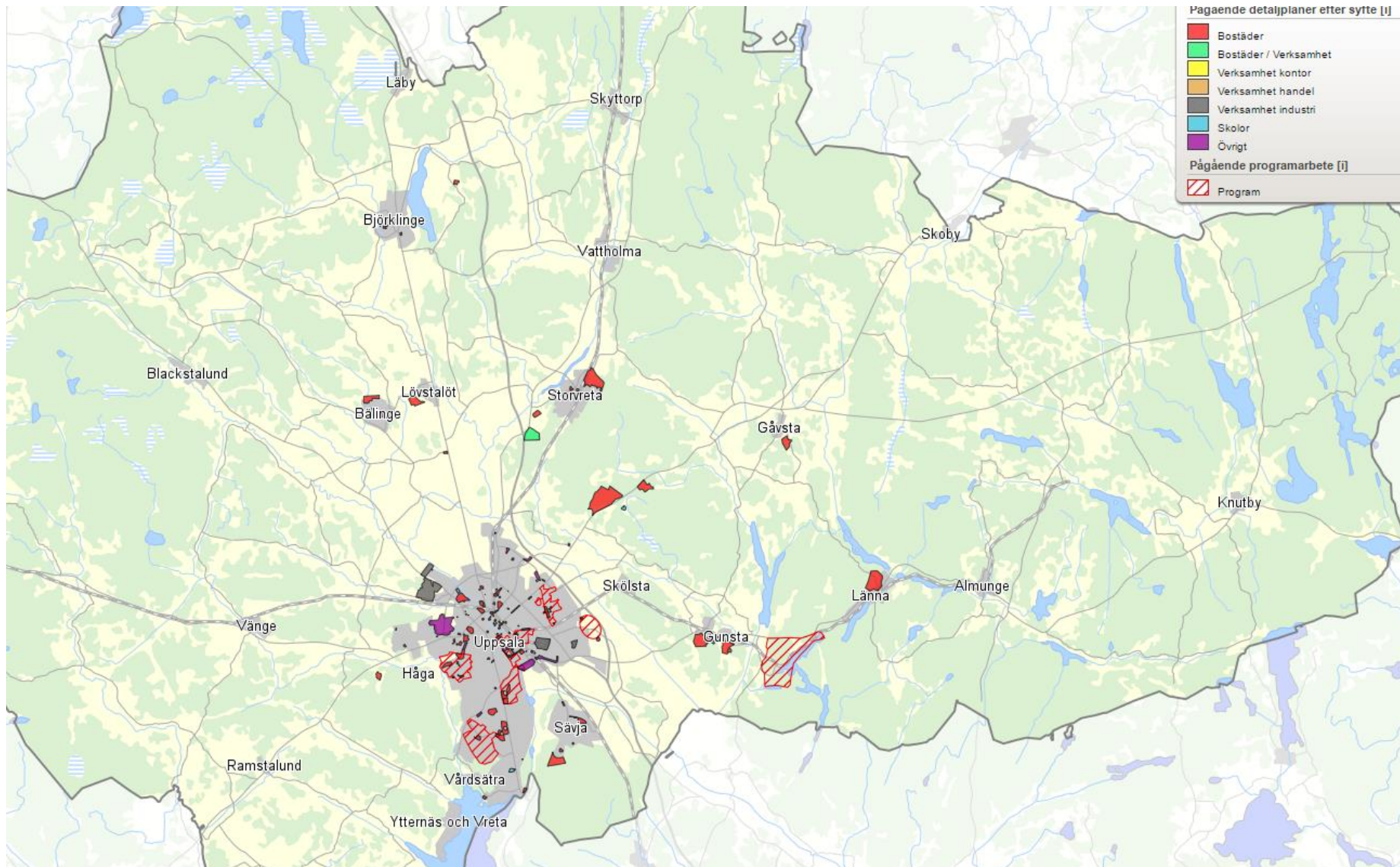
Enligt beslut av kommunstyrelsen är kopplade till kommunstyrelsens samråd Arkitektur Uppsala

Att stärka den ekonomiska tryggheten och är en av de viktigaste att undsätta den ekonomiska kommunen. Räddningstjänstens formaga utvecklas närmst genom utökad samverkan.

Utmaningar

Mål och budget 2016-2018

Flera av Uppsalas befintliga bostadsområden står inför omvandling, renovering och förtätning. Detta måste göras på ett varsamt och respektfullt sätt i förhållande till boende och miljöer. Både de fysiska, ekologiska och sociala aspekterna måste beaktas. Att utveckla verktygen för de sociala konsekvenserna blir därför extra viktigt, liksom att verka för klimatsmarta och energieffektiva lösningar. Kommunen deltar också i arbetet med att skapa ett svenskt certifieringssystem och kompetensprogram för hållbar stadsutveckling.

SBF har många krav och utmaningar

ÖP
Mål & budget
CEMR
Landsbygdsprogram
City lab-certifiering
Bostadspolitisk strategi
Äldrevänliga städer (WHO)
Tillgänglighetspolicy
Healthy cities
Kommunikationspolicy
Minoritetspolicy
Trafikplan
Mål och riktlinjer för Uppsalas parker
RUS
m.fl.

SKA är en hjälp i planeringsarbetet

- Planeringsstöd.
- Håller koll på alla styrdokument.
- Baserad på forskning, styrdokument och utvärderingar från andra kommuner samt medarbetare på SBF och KLK.
- Konkretiserar mål och uppdrag.
- Kan användas för FÖP, planprogram, detaljplaner, och som underlag för hållbarhetsbedömningar, markanvisningstävlingar, etc.

MÅL

ÖP, Mål och budget

SKA

Områdesspecifik inventering

Observa-
tioner

Enkäter

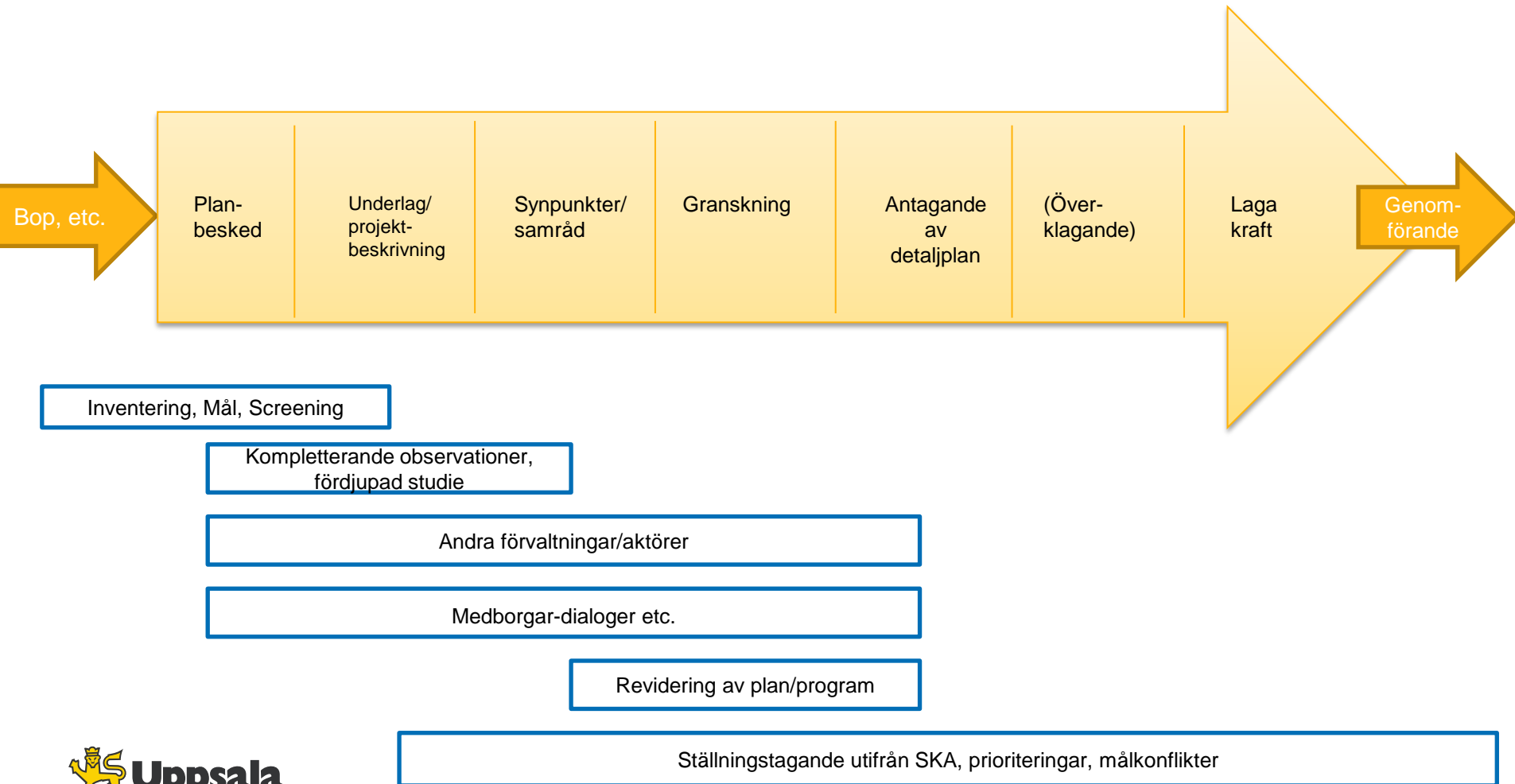
Andra
aktörer

Intervjuer

Statistikbas

Demografi, socioekonomi, mötesplatser, social infrastruktur, etc.

Exempel: SKA i detaljplaneprocess

Förutsättningar för platsen

Planeringsförutsättningar

- Vem ansvarar för platsen och platsens närområde (ägarförhållanden, förvaltningar inom kommunen)?
- Hur ser strategien ut för att samverka inom kommunen och med andra markägare och aktörer, som exempelvis samfälligheter, vägföreningar eller brf?

Sammanhang, sammanhållning och identitet

- Vad är platsens "inifrånbild", vad är platsens "utifrånbild"?
- Vad är platsens förhållande till sin omgivning? (kopplingar, status osv i närområdet/bygden/kommunen/regionen)
- Känner sig boende hemma här? Känner sig besökare välkomna här?
- Vad finns i området idag och vad fattas?

Trygghet

- Upplevs området som tryggt dygnet runt, året runt?
- Hur ser rörelsemönstret ut i området? Är det tryggt?
- Finns några eftersatta platser som behövs tas extra hänsyn till?

Tillgänglighet

- Finns det god tillgänglighet till service och attraktiva platser?
- Med vilka färdmedel kan man ta sig till, och runt i, området?

Jämställdhet

- Vilka använder platsen? Vilka gör det inte?
- Svarar området och dess funktioner emot kvinnors och mäns behov, erfarenheter och intressen i likvärdig utsträckning?
- Lockar området och dess funktioner till beteenden som överskrider traditionella könsroller?

Barn

- Hur stimuleras flickors och pojkars lust till rörelse, lek och lärande i området?
- Hur tas barns intresse tillvara på vid förändring av platsen?
- Kan barn, med och utan vuxna, färdas enkelt och tryggt mellan hem och målpunkter i området?

Folkhälsa

- Hur ser statistiken ut när det gäller socioekonomi, trygghet och hälsa?
- Lockar områdets utformning till vardagsmotion, rekreation och utomhusaktivitet året runt?
- Är miljön inkluderande så att den skapar tillit och möten mellan individer och grupper?

Delaktighet

- Vilka samrådsformer eller dialogformer bör beaktas för att nå ut till grupper som annars inte brukar delta i dessa forum?
- Hur planerar projektet att arbeta med att få representativitet i medborgardialoger?
- Uppmuntrar området och dess funktioner till medskapande över tid?

TRYGGHET

Upplevs området som tryggt dygnet runt, året runt?

- Är det offentliga rummet/platsen överblickbart?
- Är området befolkat under olika tider på dygnet? Olika tider på året? Är det funktionsintegrerat (det vill säga finns det flera olika funktioner som bostäder, verksamheter, service och så vidare på platsen)?
- Finns det fönster ut mot platsen eller gatan? Är dessa publika verksamheter såsom bibliotek, restauranger och café? Är de öppna över dygnet och året?
- Är gång- och cykelvägar till nödvändiga funktioner som handel och kollektivtrafik tryggt utformade, med överblickbarhet och där man är sedd?

Hur ser rörelsemönstret ut i området? Är det tryggt?

- Hur ser rörelsemönstret ut i området? Finns det några huvudstråk, farliga eller otrygga passager, barriärer etc.
- Finns det säkra, trygga och sammanhängande gångstråk?
- Finns alternativa vägar, kontinuerliga och belysta stråk?
- Är orienterbarheten god?
- Är området kring hållplats, gång- och cykelstråk samt lekplatser säkra och trygga?
- Finns tillgång till snabba, säkra, smidiga transporter, särskilt för oskyddade trafikanter?

Finns några eftersatta platser som behövs tas extra hänsyn till?

- Upplevs miljöerna som omhändertagna eller är det mycket skadegörelse? Hur är det med städning och skötsel i området idag? Hur bidrar detta till upplevelsen av platsen?
- Finns exempelvis tillräcklig belysning?
- Finns här tydliga baksidor?
- Behövs några trygghetsaspekter tillgodoses med avseende på buskage, belysning, trafiksäkerhets- åtgärder och orienterbarhet?

Tillgänglighet

Finns det god tillgänglighet till service och attraktiva platser?

- Finns det god tillgänglighet till service såsom kollektivtrafik, skola, äldreboende, arbete, livsmedelsbutik, handel, vårdcentral, bank, kulturell verksamhet, bibliotek och fritidsgård? Hur är kopplingarna dit?
- Med vilka färdmedel kan man ta sig runt i området? Gång, cykel, bil, kollektivtrafik, markbeläggning, rullator, barnvagn, rullstol etc.
- Finns det onödiga hinder i vardagsmiljön? Är det skillnad under dygnet runt eller mellan årstider?
- Finns det platser som upplevs som attraktiva där människor vill vistas, stanna till en stund, träffa varandra och vila sig? Finns det platser som människor undviker?
  - Hur fungerar miljön för olika människor; olika ålder, kön, rullstolsburen, nedsatt hörsel etc.?
  - Är gång- och cykelstråken säkra så barn kan röra sig där på egen hand? Finns bilfria stråk?
    - Hur är topografin vid platsen, hur är de fysiska förutsättningarna beträffande kopplingar i närområdet/stadsdelen/staden?
      - Är något trafikslag prioriterat? Vad är inte prioriterat?
        - Skapar de olika trafikstråken barriärer?

Med vilka färdmedel kan man ta sig till, och runt i, området?

- Tar man sig lätt fram med kollektivtrafiken till närmiljön, stadsdelen, staden och regionen?
- Hur tar man sig till de funktioner som saknas i området? Är det lätt för vissa och svårt för andra?
- Med vilka färdmedel kan man ta sig till området? Gång, cykel, bil, kollektivtrafik, markbeläggning, rullator, barnvagn, rullstol etc.
- Finns det god tillgänglighet till rekreationsområden och fritidsaktiviteter? Framkomlighet, tidsåtgång, markbeläggning, ramper.

Delaktighet och inflytande

Hur ska projektet arbeta med att skapa engagemang och dialog kring utvecklingen av området?

- Hur långt på delaktighetstrappan ska varje insats gå?

Hur ska projektet arbeta med att få representativitet i medborgardialoger?

- Vilka grupper brukar nås i liknande projekt?
- Vilka samrådsformer eller dialogformer bör beaktas för att nå ut till grupper som annars inte brukar delta i dessa forum?

Uppmuntrar området och dess funktioner till medskapande över tid?

- Finns möjlighet för boende och besökande att forma och göra sitt personliga avtryck på området?
- Finns möjlighet till flexibilitet över tid?
- Finns tillgång till mindre lokaler?

Former av delaktighet

Kännetecken

Du får

Exempel på metoder

Medbeslutande

Gemensamt beslutsfattande

Bestämma

Folkomröstningar, nämnd/
styrelse, rådslag

Inflytande

Aktiviteter planeras från
grunden

Planera

Arbetsgrupp, e-petitioner, fram-
tidsverkstad, medborgarförslag

Dialog

Utbyte av tankar
Ofta flera tillfällen

Resonera

Blogg, chatt, dialoggrupp, dialogse-
minarium, facebook, medborgarbud-
get, videokiosk, workshops, byråd,
byalag, ungdomsråd, pensionärsråd

Konsultation

Inhämta synpunkter
Ofta punktinsats

Tycka

Enkät, fokusgrupp, geopanel,
medborgarpanel, mentometrar,
områdesvandring, samråd, sms-
panel, synpunktshantering

Information

Envägskommunikation
Frågor och svar

Veta

Stormöte, tidning, trycksak,
twitter, webb, närradio

Deltagande, markera de grupper du samlat in åsikter från

■ 0-3 personer
■ 4-9 personer
■ 10 + personer

	Barn	Ungdom	Vuxen	Äldre	Kvinna	Man	HBT-person	Nationella och etniska minoriteter	Föreningar, med aktiviteter för	Föreningar, med representanter från	Psykisk funktionsnedsättning	Fysisk funktionsnedsättning
Barn												
Ungdom												
Vuxen												
Äldre												
Kvinna												
Man												
HBT-person												
Nationella och etniska minoriteter												
Föreningar, med aktiviteter för												
Föreningar, med representanter från grupperna...												
Psykisk funktionsnedsättning												
Fysisk funktionsnedsättning												

Just nu

Beslut i KS

Revidera SKA efter punkterna i programmet för
”Äldrevänliga städer”

Pilotprojekt: Ulleråker, Gottsunda, Eriksberg, Rosendal,
Östra Sala Backe, Årstaparken, park

Djupare presentation av SKA-verktyget på
enhetsmöten och för politiken

Samlad information på Insidan och eventuellt på
[uppsala.se](http://www.uppsala.se)